

Zpráva z poroty

Zpráva ze zasedání odborné poroty konané ve dnech 14. – 16. března
a 21. – 23. března 2019 - hodnocení 47. ročníku MDVV Lidice 2019

SLOŽENÍ ČLENŮ POROTY 47. ROČNÍKU MDVV LIDICE 2019

Předseda poroty:

Josef Zedník – výtvarník, Olešná (1. a 2. kolo)

Členové poroty:

Eva Bartošová – pedagog, ZUŠ Nové Město pod Smrkem a Domov Raspenava (1. kolo)

Milena Burgrová – grafik, Kladno (2. kolo)

Martin Homola – fotograf, Buštěhrad (1. a 2. kolo)

Vladimír Hrebeňák – pedagog, ZUŠ Karlovy Vary (1. kolo)

Ivana Junková – ředitelka, ZUŠ Řevnice (1. a 2. kolo)

Kateřina Krutská Vrbová – pedagog, ZUŠ Řevnice, filmová střihačka (1. a 2. kolo)

Helena Lisá – pedagog, ZUŠ Olomouc (1. kolo)

Romana Pavlíčková – ředitelka ZUŠ Most, Moskevská (1. kolo)

Jitka Petřeková – autorka edukačních programů, lektor a metodik, Národní památkový ústav (1. kolo)

Jaroslava Spěváčková – pedagog, ZUŠ Plzeň, Jagellonská (2. kolo)

Hana Stadlerová – pedagog, Katedra výtvarné výchovy PedF MU Brno (1. kolo)

Lenka Spoustová – pedagog, ZUŠ Kolín Fr. Kmocha (1. kolo)

Martina Sumcová – pedagog, ZŠ Sedmikráska Rožnov pod Radhoštěm (1. kolo)

Romana Štajerová – pedagog, ZUŠ Plzeň, Jagellonská (1. a 2. kolo)

Pavel Rajdl – emeritní pedagog ZUŠ, výtvarník, Kolín (2. kolo)

Alena Zupková – pedagog, ZUŠ Háj ve Slezsku (1. a 2. kolo)

Čeněk Hlavatý – ředitel, ZUŠ Mšeno (1. a 2. kolo)

Zuzana Hrubošová – ředitelka, ZUŠ M. Stibora Olomouc (2. kolo)

Zahraniční porotci:

Renata Mečkovskienė – pedagog, Umělecká škola Trakai, Litva (2. kolo)

Ilze Rimicane - umělecká vedoucí, Dětské a mládežnické centrum Daugmale, Riga, Lotyšsko (2. kolo)

Tomáš Krivý – pedagog, ZUŠ Považská Bystrica, Slovensko (1. kolo)

Henry a Iris Lau – zakladatelé Nadace na podporu mladých umělců, Hongkong, Čína (2. kolo)

Debrah Sickler-Voigt - pedagog výtvarné výchovy, Middle Tennessee State University Murfreesboro, TN, USA (2. kolo)

Vsevolod Romankov - pedagog výtvarného oboru, Moskva, Rusko (2. kolo)

Ivan Stoyanov – výtvarník, Nova Zagora, Bulharsko (2. kolo)

William F. Doehring - pedagog, International School od Prague (2. kolo)

V tomto roce uplynulo 150 let od chvíle, kdy spatřila světlo světa Mendělejevova periodická soustava prvků, jeden z pilířů moderní chemie. Ve spolupráci s UNESCO proto bylo pro 47. ročník Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice vybráno téma, které se našimi životy prolíná a provází nás doslova na každém kroku, od materiálu podrážek bot, přes asfalt silnic, až po krásu ohňostrojů: CHEMIE, s podtématy "Význam ohně pro lidstvo, Alchymie a alchymisté, Atom, Molekula, Sloučenina, Slavné objevy, Chemie ve všedním životě, Barvy kolem nás".

Oproti předchozímu ročníku se snížil počet prací na polovinu. Můžeme se jen domnívat, že důvodem bylo obtížné, složité téma, či obavy, jak ho uchopit. Ale i přes tuto skutečnost se v Lidicích sešla spousta skvělých výtvarných prací inspirovaných chemií. Porota tak shlédla celou galerii známých chemiků a objevitelů v čele s D. I. Mendělejevem, M. Curie - Sklodowskou, A. Nobelem a dalšími významnými osobnostmi. Nechyběly periodické tabulky prvků, jednotlivé prvky a jejich chemické reakce i průvodní jevy těchto reakcí, jako jsou světlo, teplo či barevné záře. Porotě se představila spousta chemických továren, pohledů do laboratoří a laboratorního skla. Nechyběly ani práce reflektující skutečnost, že chemie umí být i nebezpečná. Objevily se i veselé práce ukazující náš každodenní život s chemií doma i ve škole (úklid a uklízečky, šampony, mýdla, sprchy, odšívovací a odblešovací prostředky, parfémy a dekorativní kosmetika, "veselé" pracovní pláště aj.).

Porota s radostí a povděkem přijala skutečnost, že se pomalu v mnoha ohledech stírá rozdíl mezi základními a základními uměleckými školami. Je zřejmé, že se již i mnohé základní školy dovedou vypořádat s tématem jinak, než pouze prvoplánově, umí rozvinout široké spektrum výtvarných námětů a dokládají tak kvalitní pedagogické vedení. Prvoplánové pojetí (chemik - laboratoř - zkumavky - reakce) i nadále přetrvává u škol zahraničních, i když i zde se už objevují první vlaštovky s hlubším výtvarným vhledem do problematiky.

Jako osvěžení pro porotu působily práce vytvořené netradičními technikami s využitím chemických procesů, jako malba citronovou šťávou, korozií, octem nebo rostlinnými silicemi.

I přesto, že se sešlo méně prací, porota hodnotí tento ročník jako zdařilý a kontinuita kvality z předchozích let není narušena. Snad jen v kategorii prostorových prací bylo výrazně méně trojrozměrných objektů, ale ohodnocené práce tvoří zajímavý a materiálově pestrý soubor, který jistě návštěvníky expozice potěší.

Ukázalo se, že téma Chemie zaujalo i mladé fotografy jak v zahraničí, tak v České republice.

Celkové zhodnocení a ocenění příspěvků (prosíme o laskavé doplnění)

Počet zaslanych příspěvků celkem: **15336**

Počet zúčastněných / oceněných zemí: **70/65**

Počet zúčastněných / oceněných organizací: **1332/376**

Nově zaregistrované školy: **289**

Z došlého počtu 15336 exponátů ze 70 zemí udělila porota 1179 ocenění včetně 164 medailí (110 individuálních, 5 za kolektivní práci dětí a 49 školám za kolekce prací).

Hodnocení zahraničních prací:

Porota konstatovala, že úroveň prací ze zahraničí, oproti předcházejícím ročníkům, nijak výrazně nevybočila. Potěšující bylo, že se objevily i nové země, které se ještě MDVV neúčastnily (Saúdská Arábie). Téma chemie jistě není jednoduché uchopit, zvláště pro zahraniční školy, a i přesto se objevily překvapivě zdařilé kolekce. Například velmi kultivovaná malba z Běloruska (Detskaya shkola iskusstv Nesvizh, DSHI No.3 Maladik, Vitebsk), nebo pěkný soubor olejových pastelů s výrazně akcentovaným tématem z Tsentr tvorchestva detei i molodozhi, Soligorsk. Z Rumunska přišla krásná kolekce bakterií (M'arta Children's Art Studio, Focsani), z Turecka výtvarně příjemný soubor černobílých portrétů (Cetin Sen Bilim Ve Sanat Merkezi, Kayseri), ze Slovinska kvalitní kolekce grafiky (OŠ Sveti Jurij, Rogašovci, Matej Gider, OŠ Kuzma, OŠ Mirana Jarca, Črnomelj), z Ukrajiny výrazný soubor zatíraných matic (Visual Art Center, Kryvyi Rih), z Thajska pěkná kolekce prací z Banlongtong School Nakhon Ratchasima. Tradičně

silné zastoupení mělo Rusko, a jako obvykle se úrovní vymykají akvarely z GBOU School No 1955, Moskva. Porotu dále zaujala zajímavá kolekce grafik z Tsentr Detskogo Tvorchestva, Birobidjan, sgrafita s pěknými náměty z Dvoretz Detskogo Tvorchestva, Omsk, kolekce pastelů z Detskaia Studiiia Izobrazitelnykh Iskusstv, Sartov. Porota pochválila i pěkný výběr grafiky z Children's Art School, Kropotkin. V Chorvatsku porotu zaujala kolekce velmi zdařilých pastelových detailů ze Škola za zaprimijenjenu umjetnost, Rijeka. Z Černé Hory se vymyká soubor malby a kresby od malých dětí z Cetinje. Milým překvapením pro porotu byly i práce, které sice v mezinárodním srovnání neuspěly, přesto byly v dlouhodobém kontextu pro danou zemi velmi kvalitní, jako třeba práce z Brazílie, Švýcarska nebo Velké Británie.

Mezi pracemi ze Slovenska porotu zaujaly volnočasové kroužky Výtvarný Ateliér Devín, Bratislava a naprosto výjimečný soubor zasláný z Občianskeho združenia art Slnečnice, Bratislava, který byl nápaditý, bohatý a čistě vybraný.

Mezi základními školami vybočila svou kvalitou prací ZŠ Dunajská Lužná, možná i proto, že je spojena se ZUŠ.

Tradičně kvalitní soubory přišly ze základních uměleckých škol, jako je ZUŠ Ladislava Mednyánszkeho, Spišská Belá 8, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina (pěkná grafika a kombinované techniky), ZUŠ Holíč (kolekce krásných barevných linorytů), ZUŠ Jána Cíkera, Banská Bystrica (zdařilý soubor suché jehly).

Hodnocení prací z České Republiky:

Ani mezi českými školami nedošlo k žádnému výraznému kvalitativnímu vybočení oproti minulým ročníkům. Mezi základními školami patřily k nejzajímavějším kolekce: soubor aktivní grafiky ze ZŠ

Praha 1, Vodičkova a hezká kolekce suché jehly ZŠ Opava, Šrámkova. Velkou pochvalu si zaslouží bohatá kolekce monotypu, linorytu a fotografie ze ZŠ TGM Opava, originální malby mlhy a smogu z Havířova ZŠ Fr. Hrubína a kolekce kyanotypie ze ZŠ Sedmikráska, Rožnov pod Radhoštěm.

Mezi volnočasovými kroužky zaujal soubor suché jehly Kroužku Dany Akritidisové, Jeseník, fotografie z DDM Ulita, Praha 3, dále kolekce Studia Experiment, Olomouc, výtvarného ateliéru Vipart, České Budějovice (neotřelá kolekce tub v linorytu) a výtvarný kroužek Ratíškovice.

Mezi speciálními školami opět vynikaly soubory ze Zběšiček, Protivín (do soutěže se zapojili s krásnou grafikou) a z Raspenavy (kolekce křehké grafiky plné lásky). Chelčický domov sv. Linharta potěšil porotu pěknými velkoformátovými malbami.

Mezi středními školami vyniká gymnázium Krnov, které zaslalo velmi pěknou a vyrovnanou kolekci grafiky.

Základní umělecké školy měly v Čechách opět nejsilnější zastoupení. Porota pochválila zejména krásnou kolekci kombinovaných technik ze ZUŠ Háj ve Slezsku, vynikající, invenční soubor ze ZUŠ Nové Město pod Smrkem, kolekci linorytů igelitových pytlíků ze ZUŠ Krnov, soubor grafiky ze ZUŠ Písek a nádhernou kolekci kombinovaných technik ze ZUŠ Holešov.

Prostorové práce:

Mezi prostorovými pracemi tentokrát dominovaly kolekce z českých základních uměleckých škol. Porotu potěšil především krásný soubor skla ze ZUŠ Mšeno, bohatá a výrazově silná kolekce keramiky ze ZUŠ Most, Moskevská, křehká kolekce jehlanů ze ZUŠ M. Stibora, Olomouc a invenční pojetí šroubovice DNA ze ZUŠ Háj ve Slezsku.

Fotografie:

O nejlepší fotografické kolekce v zahraničí se letos zasloužily dvě školy z Chorvatska - Privatna Umjetnička Gimnazija s pravom javnosti, Zagreb a OŠ Matije Petra Katančića, Valpovo, která zaslala skutečně kvalitní soubor fotografií. Porotu dále zaujala kolekce z Bilinguales

Realgymnasium Komensky, Vídeň, Rakousko a z GUO Logoyskaia detskaia shkola isskustv, Bělorusko. Porotu překvapila i kolekce fotografií z Velké Británie, která sice nepatřila ke špičkovým, ale z hlediska dlouhodobého kontextu úrovně prací této země, svou kvalitou vynikala.

Ze Slovenska přišly pěkné fotografie ze ZUŠ Súkromná ZUŠ R.Tatára, Banská Bystrica a ZUŠ I. W. Kráľa, Považská Bystrica, která porotu zaujala zdařilými a ne příliš běžnými fotogramy.

Mezi českými školami opět dominovaly fotografie ze základních uměleckých škol. Porota opět ocenila zřídka prezentovanou, pěknou kolekci analogové fotografie z Kolína, potěšila ji i svou nápaditostí a technickou zdařilostí část prací z Mladé Boleslavi. U fotografií ZUŠ U Prosecké školy porota ocenila experimentální přístup na pomezí počítačové grafiky. Skutečně silná kolekce fotografií, s vynikajícím pedagogickým vedením, přišla ze ZUŠ Černošice.

Film:

Kategorie filmu je v MDVV již třetím rokem zařazena do soutěžní sekce. Z výtvarných vyjádření patří film k těm složitějším, které nejsou na školách standardně vyučovány. Jde o týmovou, nebo individuální práci, u které je potřeba technického zázemí. Tyto skutečnosti se promítají do výsledné formy zpracovávaného příběhu. Filmová sekce byla zařazena do výtvarné soutěže, a proto je důraz při hodnocení kladen na výtvarné pojetí, vizualitu a volbu výtvarné techniky filmu. Nedílnou součástí hodnocení je technická správnost zpracování (osnova kritérií je, v základní zjednodušené dětské formě, jednotná pro každou věkovou skupinu).

Úroveň zaslaných filmových prací byla nižší kvality, než v minulém ročníku výstavy, a to jak po stránce formální, technické, tak po vizuální i obsahové. Porota se domnívala, že je to z důvodu náročnosti tématu chemie. Z celkového počtu 67 filmů bylo výrazných jen několik snímků, které byly příběhem i obrazem originální a zároveň zfilmované autentickým pohledem autorů. Do druhého kola postoupilo jedenáct snímků. Porota udělila pouze čtyři medaile.

V mnoha případech šlo pouze o natočený záznam chemického pokusu, dále například o animaci jednoho nebo dvou záběrů chemického pokusu („kouzla“) bez větší dramaturgické nadstavby, myšlenky a originality. V širším měřítku shlednutých a posuzovaných záznamů jde o rozpohybované obrázky, které postrádají prvky animace, filmové řeči, chybí zde souvislosti mezi obrazem a zvukovou stopou, tj. že v mnoha případech audio pouze ilustruje rozpohybovaný obraz. Úroveň obrazu byla málo výtvarná, či zcela špatná, se slabým filmovým příběhem. Téma chemie bylo chápáno velice povrchně, bez hlubšího významu, nebo poselství.

Porotu zaujaly animované filmy hrané, ploškové, kreslené, loutkové a digitální animace. Oceněné filmy byly v převážné míře zahraničního zastoupení - Chorvatsko, Indonésie, Slovensko, Ukrajina, Kanada, Kazachstán, Rusko a Lotyšsko. Z České republiky byl oceněn animovaný film z plzeňské Základní umělecké školy Terezie Brzkové, který byl vytvořen kombinovanou technikou animace s hraným filmem. Škola animovaného filmu z Kanady zaujala hravou animací s plastelínou, střih byl kombinován s animací počítačovou. Šlo o veselý edukativní příběh, kde byly dodrženy postupy filmové řeči, zvuková stopa film podpořila, včetně ruchové složky.

Experimentální filmy s myšlenkovým přesahem byly zastoupeny Základní uměleckou školou Řevnice. Dokumentární film zastoupila Indonésie.

Porota doporučila cíleně oslovit a pozvat k účasti v MDVV školy, třídy, studia, ateliéry z ČR i ze světa, které se filmové práci věnují. Tím budou inspirovat ostatní žáky a učitele, jak s filmovým médiem správně pracovat. V rámci vzdělávání lze v oblasti filmu připravit pro učitele dílny.

Porota oceňuje práci všech, kteří se rozhodli poprat se s nelehkým tématem chemie. Přestože dorazilo prací méně, nijak to neubralo na kvalitě a výtvarné bohatosti výstavy. S potěšením konstatujeme, že se stále víc daří pracovat se zadaným tématem a ubývá prací, které jsou k tématu násilně připojené pouze názvem. Opět ovšem musí porota s lítostí upozornit na

nerespektování pravidel soutěže. Stále se objevují paspartované práce, nadlimitně velké, starší autoři, než dovoluje status MDVV. Také, přes opakované upozorňování, přetrvává nešvar absence zodpovědného předvýběru prací pedagogem, pravděpodobně v naději, že čím více prací bude zasláno, tím větší je pravděpodobnost úspěchu. V tomto případě to bohužel zaslanému souboru spíše uškodí. Rozmělnění souboru méně kvalitními pracemi ubírá na účinnosti těm kvalitnějším.

Cena poroty

Cena poroty pro zahraniční školu - zahraničního účastníka byla v letošním roce udělena naprosto výjimečné kolekci ze Slovenska, která byla zaslána z volnočasového zařízení Občianske združenie art Slnčnice, Bratislava. Tento nápaditý, bohatý a čistě vybraný soubor mezi ostatními zahraničními účastníky jednoznačně dominoval.

Mezinárodní porota rovněž udělila Cenu poroty za výrazně výtvarně působivou a bohatou kolekci prací české Základní umělecké školy Holešov. Škola se prezentovala skvělým souborem kombinovaných technik.

Závěrem

Mezinárodní porota stojí každoročně před nelehkým úkolem. Které ze zaslanych prací jsou ty nejzajímavější a které je třeba vystavit i ocenit? Není v silách a možnostech organizátorů vystavit a ocenit všechny doručené práce. Jsme přesvědčeni, že nejsilnější zážitky vznikají při vlastní výtvarné tvorbě ve všech typech škol. Kolik radosti z výtvarných prací měla letos opět porota možnost společně prožít! Jsme rádi a velice nás těší i fakt, že děti v dnešní době plně moderních technologií stále kreslí, že chtějí malovat, modelovat, že hledají výtvarné materiály, kterými by sdělily, co a jak vnímají. Porota si je vědoma obtížnosti výtvarného zadání a to více si váží všech autorů, kteří soutěž obleslali. Děkujeme všem, kteří se nad nelehkým úkolem zamysleli a tvořili, kteří poslali svou práci a podělili se o zážitek, ať už v kresbě, malbě, grafice, fotografii, filmu nebo ve formě práce prostorové. I díky Vaší práci bude výstava patřit mezi ty nejzajímavější. Mezinárodní porota děkuje i všem pedagogům, bez jejichž působení by výstava nebyla zdaleka tak zdařilá. Věříme, že i pro ně byl tvůrčí proces s dětmi a mladými lidmi radostný.

Důležitou roli sehrála i mezinárodní porota, která má v hodnocení takovéto výjimečně koncipované mezinárodní výtvarné výstavy nezastupitelné místo. Velmi jasně se ukazuje, mnohdy opravdu významně, rozdílnost estetického vnímání, jak v jednotlivých zemích a kulturách, tak na celých kontinentech. K jeho hlubšímu pochopení a co možná nejobektivnějšímu hodnocení výtvarných prací je potřebný názor a korekce výtvarníků a pedagogů i z jiných států.

Závěrečné poděkování je určeno týmu pracovníků Památníku Lidice, kteří pracovali v nelehké situaci vzniklé odchodem kurátora. Přesto vytvořili jedinečný tým, komfortní a klidné zázemí, podmínky, které umožnily náročnou práci v klidu zvládnout. Děkujeme! Naše poděkování patří i nové kurátorce Lence Zmekové. Její vlídný, empatický přístup, pochopení, nadšení a zodpovědnost, které její práci provázely, odstranily počáteční obavu o zachování kontinuity MDVV. Rovněž děkujeme!